

Posiedzenie Komitetu Technicznego ISO/TC98 w Delft

Prof. Andrzej M. Brandt

W dniach od 29 listopada do 3 grudnia 2010 r. odbyły się w Delft (Holandia) połączone posiedzenia Komitetu Technicznego ISO/TC98 „Podstawy projektowania konstrukcji” oraz podkomitetów i grup roboczych.

Komitet działa w ramach Międzynarodowej Organizacji Normalizacyjnej ISO utworzonej w 1946 roku i mającej swoją siedzibę w Genewie. ISO grupuje ponad 200 komitetów technicznych prowadzonych przez kraje najbardziej rozwinięte technicznie. Sekretariat Komitetu TC98 prowadzony jest w Polskim Komitecie Normalizacyjnym (PKN) od 1960 roku, tzn. od powstania, dzięki inicjatywie profesora Stefana Janickiego. Uzyskanie przez Polskę prowadzenia Komitetu o podstawowym znaczeniu w zakresie budownictwa było osobistym sukcesem prof. S. Janickiego, a także miało oparcie w pracach i publikacjach autorów polskich na tematy związane z rozwojem zastosowania probabilistyki i nowoczesnych metod określania obciążeń konstrukcji budowlanych, zapewnienia ich niezawodności i wprowadzania nowych metod projektowania. Przewodniczącym Komitetu i jednego z podkomitetów był w latach 1960–1982 prof. S. Janicki, a od tego czasu – autor artykułu. Warto dodać, że Polska prowadzi sekretariaty tylko dwóch komitetów ISO.

Posiedzenia plenarne Komitetu odbywają się od szeregu lat regularnie co roku i połączone są z posiedzeniami wszystkich trzech Podkomitetów:

- SC1 – Terminologia i oznaczenia, sekretariat prowadzi Holandia;
- SC2 – Niezawodność konstrukcji, sekretariat prowadzi Polska;
- SC3 – Obciążenia, siły i inne oddziaływania na konstrukcje, sekretariat w Japonii.

W tym samym tygodniu organizowane są także zebrania grup roboczych; w Delft było kilka takich zebrań. Grupowanie różnych zebrań w ciągu jednego tygodnia pozwala na oszczędność czasu i środków, niezbędnych do przyjazdu delegatów z różnych stron świata. Z Polski w zebraniach w Delft uczestniczyli: mgr inż. Joanna Warszawska, która prowadzi w PKN sekretariat Komitetu, prof. Tadeusz Chmielewski z Politechniki Opolskiej, prof. Jerzy Żurański z ITB oraz autor tego artykułu. Działalność sekretariatów TC98 i SC2 jest wspierana przez utworzoną także w 1960 roku Grupę

Programową, skupiającą wielu krajowych specjalistów w dziedzinach związanych z tematyką Komitetu. W pracach tej Grupy uczestniczył prof. Roman Ciesielski, a obecnie członkami są m.in. profesorowie: Janusz Kawecki, Bohdan Lewicki, Janusz Murzewski, a także członkowie delegacji do Delft. Przewodniczącym Grupy Programowej jest profesor Stanisław Kajfasz.

Ważnym, choć dodatkowym elementem zebrań w Delft była inicjatywa delegacji polskiej, aby przypomnieć o 50. rocznicy utworzenia Komitetu. Przekazano odpowiednią informację po zakończeniu posiedzeń, pokazano na ekranie fotografie z tym związane, m.in. zdjęcia prof. S. Janickiego oraz zorganizowano spotkanie towarzyskie.

Rozwój Komitetu w ciągu ubiegłego półwiecza można mierzyć uczestnictwem coraz większej liczby krajów członkowskich ISO oraz opracowaniem szeregu ważnych norm ISO w dziedzinie budownictwa. Komitet obejmuje obecnie 23 kraje uczestniczące czynnie i 37 w charakterze obserwatorów. W Podkomitetach stan członków jest następujący: SC1 (14 i 19), SC2 (20 i 17) oraz SC3 (19 i 19). W początkowym okresie największe zainteresowanie okazywały kraje europejskie, a później przyłączyły się bardzo aktywnie działające inne kraje, przede wszystkim: Japonia, USA, Kanada, Australia i Nowa Zelandia, a także Republika Południowej Afryki i Korea Południowa.

Program prac jest przygotowywany podczas kolejnych posiedzeń Komitetu, który działa w sposób autonomiczny. Tematyka norm powstaje w wyniku inicjatyw poszczególnych krajów członkowskich i prac organizacyjnych, polegających na utworzeniu grup roboczych i wybraniu ich prowadzących. Każda nowo powstała grupa robocza ma ściśle przestrzegany program działania, prowadzący do opublikowania w określonym terminie nowej normy lub raportu technicznego przez Centralny Sekretariat ISO. Wszystkie dokumenty normalizacyjne (normy i raporty) podlegają odpowied-

nim procedurom polegającym na dyskusowaniu nad szczegółami i przyjmowaniu poszczególnych etapów w wyniku głosowania. Łącznie w TC98 opracowano i opublikowano 20 Norm ISO i kilka raportów technicznych, a następne normy są obecnie przygotowywane. Wszystkie Normy ISO podlegają systematycznej nowelizacji.

Komitet TC98 współpracuje w wieloma specjalistycznymi organizacjami międzynarodowymi, a przede wszystkim z Europejską Organizacją Normalizacyjną CEN. Wzajemne korzystanie z opublikowanych lub przygotowywanych dokumentów, norm i zaleceń odbywa się w ramach zawartych umów i porozumień pomiędzy ISO a tymi organizacjami. Działania takie przynoszą wielostronne korzyści przez wzmacnianie naukowych podstaw norm krajowych i regionalnych i rozszerzanie ich wpływu na rozwój budownictwa.

Rola sekretariatów Komitetu i podkomitetu polega na koordynacji działań na wszystkich szczeblach, na inicjowaniu nowych norm i raportów oraz pilnowaniu, aby wszystkie obowiązujące procedury ISO były realizowane zgodnie z przyjętymi terminami. W większości grup roboczych (zwykle 5–10 osób) merytorycznie uczestniczą eksperci z Polski. Praca w takiej grupie jest prowadzona w sposób ciągły, przede wszystkim korespondencyjnie przez Internet, a zebrania grup odbywają się w różnych terminach, często przy okazji kongresów i konferencji międzynarodowych. Od szeregu lat jedynym językiem obrad i dokumentów jest angielski; w ciągu pierwszych kilkunastu lat działania TC98 obowiązywała zasada równorzędności języków angielskiego i francuskiego. Publikowane dokumenty mogą mieć równorzędne edycje w językach narodowych.

Podczas posiedzeń w Delft przyjęto sprawozdania z działalności Komitetu, podkomitetów i grup roboczych oraz zatwierdzono programy działania. Grupy robocze przedyskutowały kolejne fragmenty przygotowywanych norm jako efekty poprzednio rozdzielonych zadań.

Jednym z najważniejszych elementów spotkań w Delft było posiedzenie grupy powołanej ad hoc w celu przygotowania nowego wydania podstawowej normy, opublikowanej w TC98. Ostatnie wydanie tej Normy ISO 2394:1998 zatytułowane „Ogólne zasady zapewnienia niezawodności konstrukcji”, było – podobnie jak poprzednie edycje – przyjęte z wielkim zainteresowaniem na całym świecie i miało poważny wpływ na rozwój normalizacji projektowania konstrukcji w wielu krajach i regionach. Obecna Norma ISO 2394 będzie nowelizowana, aby uwzględnić rozwój podstaw naukowych i technicznych, ale wobec trudności i zakresu przewidywanych zmian, wymagało to poważnego przygotowania. W wyniku dyskusji przyjęto w Delft program działania i podstawowe elementy treści nowej edycji ISO 2394, a utworzenie nowej grupy roboczej nastąpi formalnie na początku 2011 roku.

Reasumując można stwierdzić, że kolejne posiedzenia TC98 przyniosły wyraźny postęp w prowadzonych pracach. Działania sekretariatu TC98 prowadzonego przez Polskę są dobrze oceniane przez Sekretariat Centralny ISO w Genewie. Co kilka lat przychodzi stamtąd sugestia, aby opracować artykuł informacyjny do wydawanego miesięcznika „ISO Forum” na temat prac i nowych norm w dziedzinie budownictwa, przygotowanych w TC98. Jest to więc niewielki, ale funkcjonujący skutecznie i bez przerwy od 50 lat, odcinek działalności międzynarodowej, w którym eksperci z Polski odgrywają decydujące role merytoryczne i organizacyjne. Wsparcie materialne i zainteresowanie ze strony PZITB dla prowadzenia sekretariatu ISO/TC98 przez Polski Komitet Normalizacyjny jest cenne i odpowiada podobnym układom w innych krajach Unii Europejskiej.

Posiedzenia w Delft były zorganizowane przez Holenderski Instytut Normalizacyjny NEN. Delegatom zapewniono znakomite warunki pracy i miłe spotkania towarzyskie w pięknym zabytkowym mieście, przygotowującym się do Świąt Bożego Narodzenia w warunkach zaczynającej się surowej, lecz malowniczej zimy.